

לחגוג את איחוד ירושלים ☒ במבט קדימה

written by דוד מ' וינברג | 16.05.2026

בכל שנה ביום איחוד ירושלים אני שב ומתחבר אל הרטוריקה היהודית-ציונית הנשגבת על אודות העיר. ירושלים, העיר שהיא פעימותיו של הלב היהודי; הבירה שהיא התגלמותה העליונה של תחיית הלאומיות היהודית; מקום של זכות-אבות שבו נדמה כי כנפי השכינה מרחפות מעליך.

כפי ששרו והתפללו יהודים במשך שלושת אלפים שנה: "אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני. תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרכי, אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי" (תהלים קלז).

וכפי שמכריזים יהודים בכל חופה, וברגעי השיא של ליל הסדר ויום הכיפורים: "לשנה הבאה בירושלים הבנויה!"

הרגשות השאפתניים הללו נוגעים באמת בליבת זהותי, והם משקפים עמדה מוחלטת: אינני מוכן להתפשר על עתידה הרוחני או המדיני של העיר המאוחדת.

מחויבותי לרומם את ירושלים, לשפרה ולהפוך אותה לאבן הבוחן של אמונה ושלוש עולמיים היא מחויבות עליונה ובלתי מסויגת, ואיש מלבד בני עמה הילידיים של ירושלים ☒ העם היהודי ☒ וממשלתם הריבונית, מדינת ישראל, אינו מסוגל לעשות זאת.

ואומנם, במהלך כמעט שישים השנים האחרונות, ישראל חוללה בתבונה תמורה עמוקה בעיר: מעיירת שוליים מנומנמת לבירה בינלאומית קורנת, שופעת חיוניות ויצירה. ישראל פיתחה את ירושלים כעיר מושכת ומשגשגת משום שאכפת לה; משום שירושלים היא ליבת הזהות ההיסטורית של העם היהודי ושל מדינת ישראל המודרנית.

יש לומר את הדברים במפורש: לערבים מעולם לא היה אכפת באמת מירושלים. למעשה, הפלסטינים בני זמננו היו רואים ניצחון בכך שירושלים תיקרע במלחמות ובעוני ותיהרס לאלף שנים ☒ ובלבד שתילקח מן היהודים.

לפיכך, על ישראל להצהיר בבהירות ובגאווה: ירושלים מאוחדת תחת ריבונות ישראלית בלעדית היא המפתח לשלום ולביטחון בעיר, לא מכשול להם. ביתורה האלים של ירושלים יהיה עוול היסטורי צורב כלפי ההיסטוריה היהודית, עלבון בלתי מוצדק לניהולה המופתי של העיר בידי ישראל, ובעיקר ☒ מהלך חסר כל תבונה.

פיצולה העוין של ירושלים לריבונות ערבית ויהודית יטיל את העיר אל תוך מערכה מתמדת. ירושלים תהפוך למרכז המטרה של פנטזיות אסלאמיות רדיקליות; לעיר שלעומתה בלפסט בשיא אימתה תיראה כגן עדן; לזירה של טבח נוסף בנוסח שבעה באוקטובר.

לכן, אל תדברו איתי על חלוקת העיר. ירושלים מחולקת תמות [2] ותוליד אלימות שתנקז מן העיר את לשד חייה בכל המובנים: התרבותי, הדתי, הכלכלי ועוד.

אך כמובן, שליטה בירושלים המאוחדת נושאת עימה אחריות כבדה, וישראל חייבת לעשות עבודה טובה יותר מזו שעשתה עד כה. עליה להגן על העיר, להרחיבה ולנהלה ברוחב לב למען כלל תושביה.

במישור הביטחוני, פירוש הדבר הוא בלימת החתרנות האסלאמית והטורקית הרדיקלית בירושלים, לצד פעילותם הזדונית של ארגוני NGO זרים ועוינים; אכיפת מעטפות ביטחון סביב העיר [2] גדר הביטחון היא כיום בדיחה מסוכנת ועצובה; עצירת הבנייה הפיראטית במגזר הערבי; מיגור האלימות וההסתה המוסלמית בהר הבית; והגנה על מנהיגי המיעוטים הנוצריים והאחרים מפני התנכלויות.

(אני מברך על ההחלטה שהתקבלה השבוע להפוך את המתחם הסמוך לגבעת התחמושת, שממנו פונתה סוף-סוף אונר"א המרושעת בשנה שעברה, לאתר לאומי שיכלול את מוזיאון צה"ל ולשכת גיוס חדשה).

במישור האזרחי, פירוש הדבר הוא הרחבת גבולות ירושלים כדי לבנות לפחות ששת אלפים יחידות דיור חדשות מדי שנה עבור משפחות צעירות; פירוש הדבר הוא השקעה ברווחת ערביי ירושלים בשכונות המזרחיות של העיר באמצעות שדרוג כבישים ותשתיות מים וביוב; הסדרה ופיקוח על הבנייה למגורים; הקמת כיתות לימוד רבות נוספות בבתי ספר ערביים המלמדים עברית ואת תוכנית הלימודים הישראלית לבגרות; יוזמות תעסוקה; תחנות משטרה מקומיות לטיפול בעניינים אזרחיים; ועוד. אני אף סבור שיש להציע אזרחות ישראלית ל-400 אלף ערביי ירושלים.

במישור הדתי, פירוש הדבר הוא חלוקה הוגנת של המקומות הקדושים, ובייחוד של הר הבית. ברחבת הר הבית העצומה יש די והותר מקום [2] שטחים נרחבים שאינם מפותחים ואף שוממים [2] שבהם ניתן להקים בית תפילה יהודי מבלי לפגוע כהוא זה במסגדים ובמנהגי התפילה המוסלמיים.

איש אינו אמור לחוש מאוים מנוכחותם של מתפללים יהודים בפינה צדדית בהר הבית, אלא אם כן ההתנגדות לתפילה ולביקור יהודיים נובעת משלילה מוחלטת של זכויותיו הילידיות של העם היהודי בירושלים ובארץ ישראל, עמדה שלמרבה הצער הפכה כמעט למיינסטרים בשיח הפלסטיני.

הגיעה העת לנהל משא ומתן על הסדרי חלוקת זמן ומרחב בהר הבית [2] בדומה להסדרים הנהוגים במערת המכפלה בחברון [2] על בסיס עקרונות של שלום, סובלנות וחירות דתית, ליהודים

ולא־יהודים כאחד.

בקצרה, על ישראל להגדיל את ההשקעה בכל היבטיה ומגזריה של בירת ישראל, למען רווחתם של התושבים היהודים והערבים גם יחד. שליטה ביטחונית נחושה יותר, ממשל מקומי תקין, וניהול הוגן של המקומות הקדושים ² אלה הם לב־ליבה של פעולה ריבונית שתשמור על ירושלים שלמה. מכלול הצעדים הללו יבטיח תנופה ציונית מתמשכת להשגת היעד הלאומי: ירושלים משגשגת ועוטפת אור.

ביום ירושלים תשמ"ח (1988) אמר הרב ד"ר אהרן ליכטנשטיין ז"ל לתלמידי ישיבתו: "חשוב שנדע להעריך את הזכות ללכת ברחובות ירושלים. החלום שדורות כה רבים נשאו בלבם התגשם; חלום של מאות ואלפי שנים ³

אך עלינו להעריך את ירושלים לא רק כבירה המשגשגת מבחינה כלכלית, אסתטית, חברתית ופוליטית, אלא גם כביטוי להשראת השכינה המופיעה ונעלמת 'על הרי בשמים' ⁴ עלינו לראות לא רק את התפארת הקיימת, אלא גם לכסוף אל ולדרוש את התפארת שנובאה. אתגר עצום ניצב בפנינו. עלינו לממש את הכמיהה הזאת ולחתור לתיקון הדברים".

ואכן, את יום איחוד ירושלים יש להוקיר ולחגוג על כל מופעיו ⁵ כהישג היסטורי, כאתגר מדיני וכהזדמנות רוחנית. עליו להפוך לחג לאומי של ממש, לשיא בלוח השנה היהודי, לא פחות מיום העצמאות. והוא אף צריך להיות סוגיה מרכזית במערכות בחירות: מי יפעל באמת לקדם ולפתח את ירושלים?

פורסם באתר ערוץ 7, בתאריך 15 במאי 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.